

กำเนิดประเพณีแห่มังกร ปากน้ำโพ

จุดเริ่มต้นงานประเพณีแห่จ้าวพ่อ-จ้าวแม่ปากน้ำโพ เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ชุมชนชาวบ้านปากน้ำโพ ซึ่งอยู่บริเวณศาลเจ้าพ่อเทพารักษ์ จ้าวแม่ทับทิม(แควใหญ่)ได้เกิดโรคห่า(อหิวาตกโรค) หรือโรคท้องร่วงระบาดไปทั่วทุกหัวระแหง ผู้คนเจ็บป่วย ล้มตายเป็นจำนวนมาก หหมดทางที่แพทย์จะเยียวยาได้ เพราะเมื่อก่อนวงการแพทย์ยังไม่เจริญก้าวหน้าเหมือนปัจจุบันนี้ ที่พึ่งทางใจสุดท้ายของชาวบ้าน คือ การเชิญเจ้าเข้าทรง ด้วยการเขียนธูป(กระดาษยันต์) แล้วนำมาเผาไฟใส่น้ำดื่มกิน ปรากฏเป็นที่อัศจรรย์ ผู้ดื่มกินน้ำมนต์ได้หายจากโรคร้ายเป็นปลิดทิ้ง จากนั้นชาวบ้านจึงพร้อมใจกันอัญเชิญองค์จ้าวพ่อ-จ้าวแม่ทุกพระองค์ ออกแห่เฉลิมฉลองไปทั่วทุกชุมชน และขยายไปทั่วเมือง เป็นที่เลื่องลือกล่าวขานถึงความศักดิ์สิทธิ์ขององค์จ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ไปทั่วประเทศ การแห่จ้าวฯ ช่วงแรกๆมีการแห่ล้อแก้ว(ผู้ชาย) การแสดงเอ็งกอ-พะบู๊ สาวามเขี้ยวเปี้ย(ถือธงจีน)และการเชิดสิงโต ๓ ภาษา คือ สิงโตกวางตุ้ง(ก่วงสิ่ว) สิงโตแคะ(ฮากกา)เสื่อไหนดำ ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เพิ่มการเชิดมังกรทอง ๑ ขบวน ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ประเทศไทยได้เชื่อมสัมพันธไมตรีกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ติดต่อซื้อสิงโตกวางเจา(ปักกิ่ง)มาเพิ่มอีก ๑ ขบวน รวมเป็น ๔ ภาษา

(แต่จิว-กวางตุ้ง-แคะ-ไหหลำ) การแห่จ้าวฯ ได้จัดต่อเนื่องมาทุกปี จนเป็นงานประเพณีแห่ จ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ปากน้ำโพ และการฉลองเทศกาลตรุษจีนของชาวตลาดปากน้ำโพ

ประวัติ คณะมังกรทอง จ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ปากน้ำโพ

ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ คณะกรรมการจัดงานแห่จ้าวประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๐๗ โดยนายหม่งแจ้ แซ่เล้า ประธานคณะกรรมการจัดงานฯ มีความคิดริเริ่ม ที่จะจัดขบวนแห่จ้าวให้ยิ่งใหญ่ และเพิ่มสีสัน ขบวนแห่ให้แปลกใหม่กว่าเดิม เพื่อเรียกความสนใจจากประชาชนให้มาเที่ยวแห่จ้าวมากขึ้น และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์

นายหม่งแจ้ ประธานกรรมการจัดงานฯ จึงได้ปรึกษากับนายเป้งไฮ้ แซ่ตั้ง นายตั้งลิ้ม แซ่เอ็ง ขณะนั้นทั้ง ๒ ท่านเป็นครูฝึกสอนรำดาบจีน กระบี่ กระบอง(พะงู)และรำมวยจีนทั้ง ๒ ท่านมีความคิดเห็นตรงกัน เสนอให้มีการแสดงเชิดมังกร ซึ่งชาวจีนถือว่ามังกรหรือเล้ง เป็นสิ่งสิริมงคล นำโชคลาก และความผาสุกมาให้มวลมนุษย ทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ชั้นสูงขององค์จักรพรรดิจีนในอดีต เมื่อคบดีทั้ง ๓ ท่านได้ปรึกษากันแล้ว จึงได้ตกลงพร้อมใจกันให้มีการเชิดสิงโตเพิ่มในขบวนแห่อีก

งานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ ปากน้ำโพ
ฉลองเทศกาล
ตรุษจีนปากน้ำโพ
ประจำปี พ.ศ.2561
北 禮 坡 本 頭 公 媽 春 節 遊 神 盛 會
9 - 20 กุมภาพันธ์ 2561
ตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2561 • สิ้นสุดวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561

มิตรภาพ ไทย - จีน ยิ่งยืนสถาพร
中 泰 友 誼 一 家 親

บัตรรับประทานอาหารเย็น พร้อมชมขบวนแห่งานประเพณีที่อลังการและสวยงาม
ค่ำคืนวันแห่กลางคืน วันอาทิตย์ที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561
พิธีเปิดงาน พร้อมเริ่มขบวน เวลา 18.00 น. ณ สนามหน้าอาคารเทศบาลนครนครสวรรค์

A 01

๑ ขบวน จากนั้นนายเป็งไฮ้ แซ่ตั้ง ได้รับอาสาไปติดต่อทำตัวมังกรกับญาติที่กรุงเทพฯ คือ นายตง หั่ง แซ่ตั้ง อยู่โรงจิวแถวเยาวราช โดยมีนายคองเอี่ยม แซ่เตี้ย(สุนทรเลขา)เป็นผู้ประสานงาน ในการทำมังกรตัวแรกนั้น นายบงการ ปัญสุวรรณวงศ์(ปังบุงเต็ก) ร้านบงการพาณิชย์ ตัวแทนจำหน่ายรถจักรยานยนต์แลมเบตต้า เป็นผู้สนับสนุนออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด ๕,๐๐๐ บาท

การทำมังกรตัวแรกนั้น ใช้ขงลำไยมาผูกมัดต่อกัน แล้วเอาผ้ามาเย็บหุ้มตัว ลงลายสีเกล็ดมังกร ตัวมังกรยาว ๒๔ เมตร ต่อมาเพิ่มความยาวเป็น ๓๖ เมตร หัวมังกรหัวแรก สานด้วยไม้ไผ่ แปะกระดาษสา ลงสี ยาวคล้ายหัวจระเข้ หนักประมาณ ๑๕ กก. ปัจจุบันนี้ที่ทีมงานคณะมังกรได้พัฒนาส่วนตัวมังกร ใช้โครงไม้ไผ่ทำตัว หุ้มด้วยผ้าหนังเทียมสีทอง ลงลายสีสวยงามกว่าเดิม เพิ่มความยาวเป็น ๕๒ เมตร หัวมังกรใหญ่กว่าเก่าหนัก ๒๕ กก. ปี พ.ศ.๒๕๔๔-๒๕๔๕ ได้พัฒนาส่วนหัวและเขามังกรด้วยทองคำเปลว ๑๐๐% ทำให้สวยงาม มีคุณค่ากว่าเดิม เป็นหนึ่งเดียวในโลก

เมื่อติดต่อทำมังกรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายเป็งไฮ้ได้ไปติดต่อเชิญ นายเล็งจู้ แซ่ลิ้ม ชาวจีนฮกเกี้ยน ซึ่งอยู่คณะจิวย่านเยาวราช มาเป็นอาจารย์ฝึกสอน ตัวอาจารย์เองเคยเข้ดมังกรที่เมืองจีนมาก่อน อาจารย์ อาจารย์มาช่วยฝึกสอนด้วยความยินดี ท่านสละเวลามาช่วยฝึกสอนอยู่ ๓ ปี ปีละ ๑ ครั้ง ครั้งละ ๑ เดือน สถานที่ฝึกซ้อมครั้งแรกที่ถนนสุนันทา(ตรอกฉั่วซาเฮง-ชอยสวรรค์วิถี ๑๗) หน้าร้านตั้งเปงฮงเก่า

เมื่ออาจารย์เล็งจู้ เห็นลูกศิษย์มีมาตรฐานการเข้ดเป็นที่พอใจแล้ว ท่านได้วางมือ มอบให้นายเป็งไฮ้ นายตั้งลิ้ม ดูแลการฝึกสอนต่อ แต่เนื่องด้วยทั้ง ๒ ท่านกิจการรัดตัว ไม่มีเวลาดูแลได้เต็มที่ จึง

ได้มอบหมายให้นายมนต์ชัย อุฬารักษ์(แกละ)หรือโจ้วจ้งเฮ้า ควบคุมการฝึกสอนต่อ ประมาณปี พ.ศ.๒๕๑๐-๒๕๑๙ ก่อนมาควบคุมคณะมังกร ท่านเล่นพะบู๊มาก่อน จากนั้นทีมงานผู้เชิดมังกร ได้ร่วมกันปรับปรุง ประยุกต์การแสดงให้ดีขึ้น โดยเน้นหนักในท่าแสดงให้สวยงาม ลีลาการเชิดที่เฉียบขาด หวาดเสียว ตื่นเต้น เป็นที่เลื่องลือกล่าวขานไปทั่วประเทศและทั่วภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ คณะมังกรทอง จ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ปากน้ำโพ จึงถือกำเนิดเป็นคณะแรกของประเทศไทย มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๗ ถือเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ ดังคำพังเพยที่ว่า“เที่ยวงานประเพณี สงกรานต์ต้องไปแอ่วเชียงใหม่ เที่ยวงานประเพณีแห่จ้าวฯ ดูเชิดมังกรที่ประทับใจ ต้องไปที่ปากน้ำโพ”

เมื่อสร้างมังกรตัวใหม่เสร็จแล้ว ก่อนการแสดงทางคณะฯจะต้องนำมังกรไปให้ช่างทรงเตี้ยเที่ยงซีออกง(จ้าวพ่อปากคลอง) จ้าวพ่อสามตา(ฮั่วกวงไตตี) เจ้าพ่อเทพารักษ์ จ้าวแม่ทับทิม แควใหญ่ เพื่อความเป็นสิริมงคล และความศรัทธาของประชาชนชาวตลาดปากน้ำโพในวันงานประเพณีแห่จ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ปากน้ำโพของทุกปี

คณะมังกรทองเป็นสมบัติส่วนรวมของชาวตลาดปากน้ำโพทุกคน ไม่ได้เป็นของคนใดคนหนึ่ง มีคณะกรรมการจัดงานฯประจำปี เป็นผู้ดูแลดำเนินงานในแต่ละปี มาถึงปี พ.ศ.๒๕๓๐ นายมนต์ชัย (แกละ)ได้วางมือ เนื่องด้วยสุขภาพไม่ค่อยดี คณะกรรมการจัดงานฯ จึงมอบตำแหน่งผู้ควบคุมการฝึกสอนให้นายสุรชัย วิสุทธากุล(ค่าย)หรือตั้งไข่หัง เชิดมังกรตั้งแต่ตัวแรกปี พ.ศ.๒๕๐๗ รับช่วงต่อ

มาถึงปัจจุบันนี้ พร้อมด้วยทีมงานผู้ช่วยผู้ฝึกสอน อาทิ นายเล็ก ขจรกสิรัตน์(ล้ออาเล็ก)เล่นพะບู้ มาก่อน นายมานิตย์ อินทวงษ์ นายอภิสิทธิ์ ชุนอภัย(เจ็ยงักเฮง) นายธนัญญ หงส์คำพา นายสม ทิพย์ มงคลนารักษ์(แซ่จิ๋ว) นายกอบชัย ฉัตรมานพ(แซ่ฉั่ว) นายนัฐพงษ์ เผือกแดง(สมพร) นาย สุรินทร์ เซวลันรัตน์(แมว ลี้มจั้งกวง) นายมานิตย์ แพ่งสุภา(แจ๊ต) ฝ่ายประสานงาน นายจำลอง ทองดี(นอม)

พร้อมด้วยผู้ร่วมเซ็ดทั้งคณะจำนวน ๑๗๐ คน ล้วนเป็นนักแสดงสมัครเล่น เป็นลูกหลานชาวตลาด ปากน้ำโพโดยแท้ ทุกคนมีอาชีพการงานที่มาจาก พ่อค้า ข้าราชการ นิสิตนักศึกษา และประชาชน ทั่วไปที่ได้สละเวลามาช่วยงานนี้ ด้วยความศรัทธา เพื่อให้งานประเพณีแห่งจ้าวฯ สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยดี เพื่อชื่อเสียงของจังหวัดบ้านเกิดเมืองนอน

